

Spółdzielnie jako podmioty ekonomii społecznej w Polsce

Tomasz Sekuła
Urząd Statystyczny w Krakowie

Plan prezentacji

- Cel i zastosowanie wyników badań
- Informacje metodologiczne
- Wyniki badań
- Wnioski
- Udostępnienie danych

Znaczenie badań spółdzielni dla polityk publicznych

- Dokumenty strategiczne wskazują, że spółdzielnie socjalne, spółdzielnie pracy oraz spółdzielnie inwalidów i niewidomych przyczyniają się do tworzenia miejsc pracy sprzyjających włączeniu społecznemu oraz realizują działania reintegracyjne
- Spółdzielnie zaliczane są do podmiotów ekonomii społecznej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej
- Działalność sektora ekonomii społecznej stanowi ważny obszar zainteresowań administracji publicznej

Badania spółdzielni

CENY (Badanie cen producentów wyrobów i usług w przemyśle, transporcie i gospodarce magazynowej, telekomunikacji, leśnictwie oraz rybactwie)

WYNIKI PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH (Roczne badanie działalności gospodarczej przedsiębiorstw, Ocena bieżącej działalności gospodarczej przedsiębiorstw)

RYNEK MATERIAŁOWY I PALIWOWO-ENERGETYCZNY (Gospodarowanie materiałami)

DZIAŁALNOŚĆ HANDLOWA, HOTELARSKA, GASTRONOMICZNA I INNE WYBRANE RODZAJE DZIAŁALNOŚCI USŁUGOWYCH (Obrót, sprzedaż detaliczna i hurtowa oraz infrastruktura handlowa)

NAUKA, TECHNIKA I SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE (Innowacje w przemyśle)

DZIAŁALNOŚĆ PRZEMYSŁOWA (Produkcja wyrobów przemysłowych)

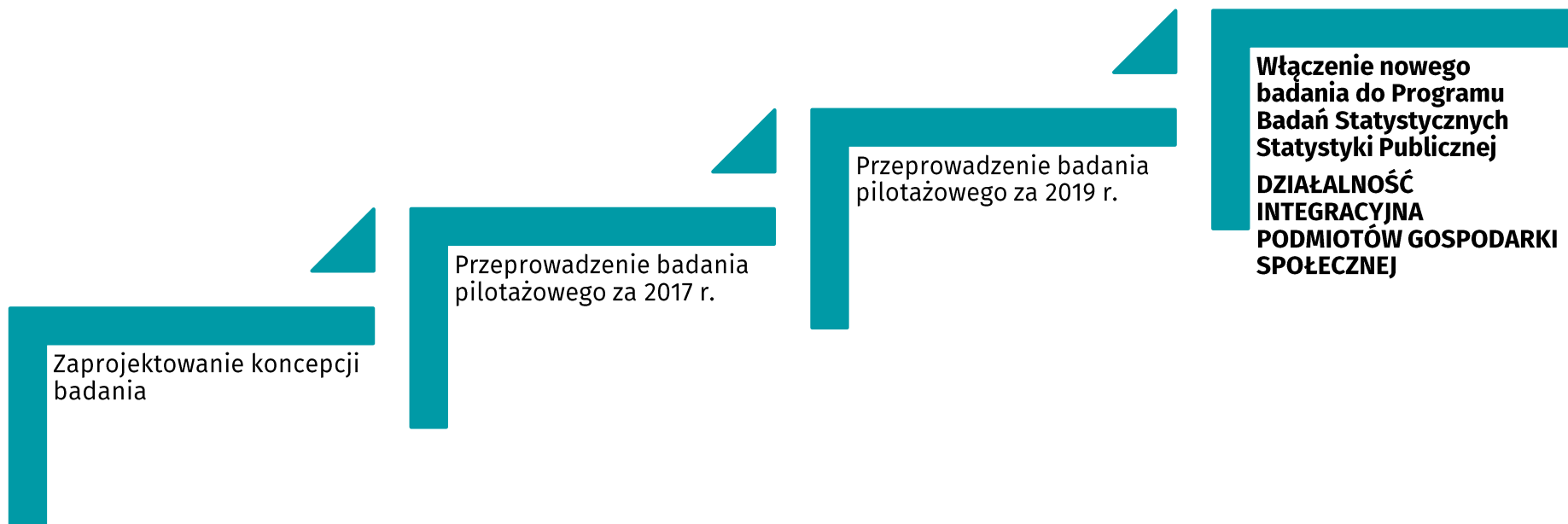
RYNEK PRACY (Popyt na pracę, Pracujący w gospodarce narodowej)

DZIAŁALNOŚĆ INTEGRACYJNA PODMIOTÓW GOSPODARKI SPOŁECZNEJ
Nowe badanie od 2022 r.

Geneza badań sektora spółdzielczego

- 2012 r. „Społeczny wymiar działalności spółdzielni 2012” Spółdzielczy Instytut Badawczy Krajowej Rady Spółdzielczej i GUS
- 2017 r. Spółdzielczość sprzyjająca włączeniu społecznemu i zawodowemu projekt realizowany ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014- 2020
- 2017 r. i 2019 r. projekt Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój

Efekt realizacji projektu Zintegrowany system monitorowania sektora ekonomii społecznej

Sprawozdanie o działalności spółdzielni: pracy, socjalnych, inwalidów i niewidomych

- Pytania na formularzu *GS-S Sprawozdanie o działalności spółdzielni: pracy, socjalnych, inwalidów i niewidomych* dotyczą m.in.: aktywności, rodzaju i zasięgu działalności, odbiorców działań spółdzielni, członkostwa i pracy społecznej, zarządzanie spółdzielnią, zatrudnienia, kondycji finansowej, przychodów i kosztów, reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Konstruując pytania formularza konsultowano je z przedstawicielami m.in. Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej
- Dobór pełny, badaniem objęto 1462 spółdzielnie: 342 spółdzielnie pracy, 1007 spółdzielnie socjalne i 113 spółdzielnie inwalidów i niewidomych
- Metoda realizacji: formularz elektroniczny na Portalu Sprawozdawczym GUS, alternatywnie formularz wysyłany drogą elektroniczną
- Celem optymalizacji formularza wprowadzono szereg filtrów upraszczających i skracających czas jego wypełniania wykorzystując dane zbierane w ramach innej sprawozdawczości GUS
- Kompletność realizacji – z pominięciem jednostek nieaktywnych wyniosła 90% w 2022 r.

Wybrane wyniki badania spółdzielni zaliczonych do podmiotów ekonomii społecznej

liczba i rodzaj
spółdzielni

rodzaje prowadzonej
działalności

zróżnicowanie
terytorialne
baza członkowska

baza członkowska

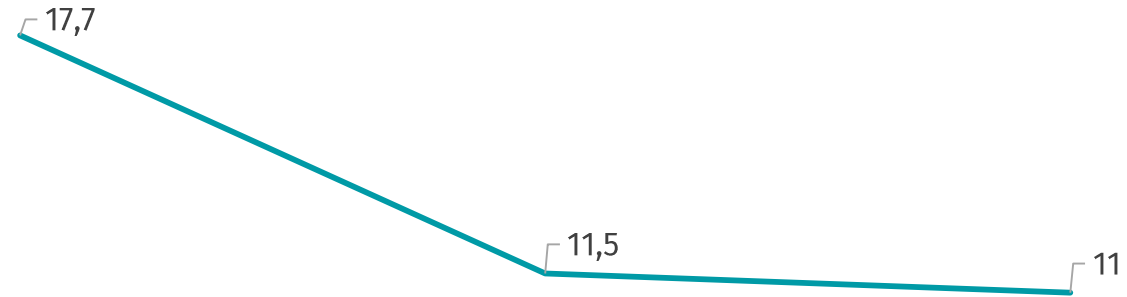
zasoby pracy

reintegracja społeczna
i zawodowa

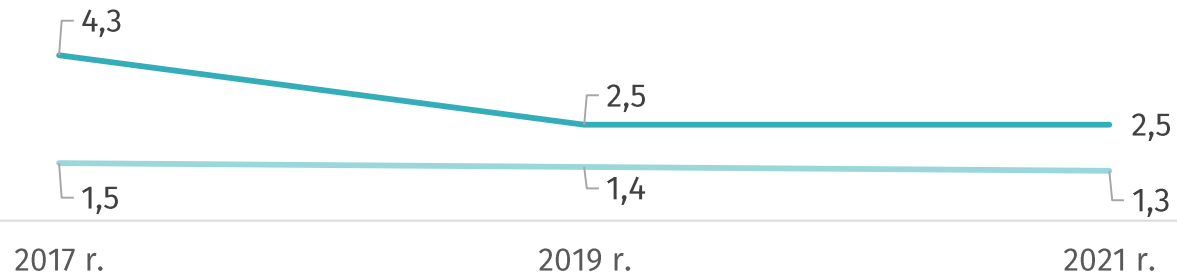
przychody
z działalności

Liczebność spółdzielni w latach 2017-2021

20,0 tys.

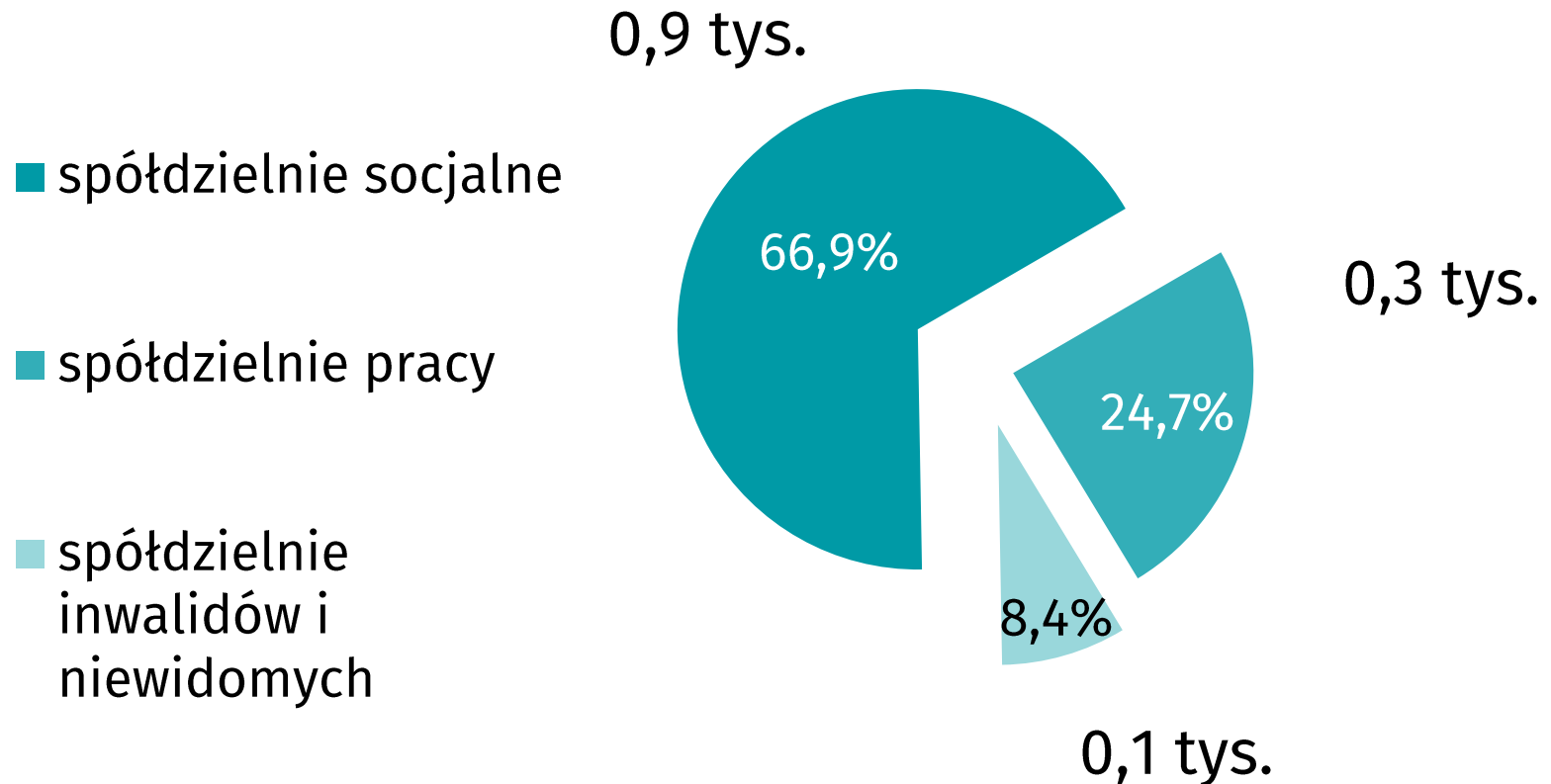

0,0 tys.

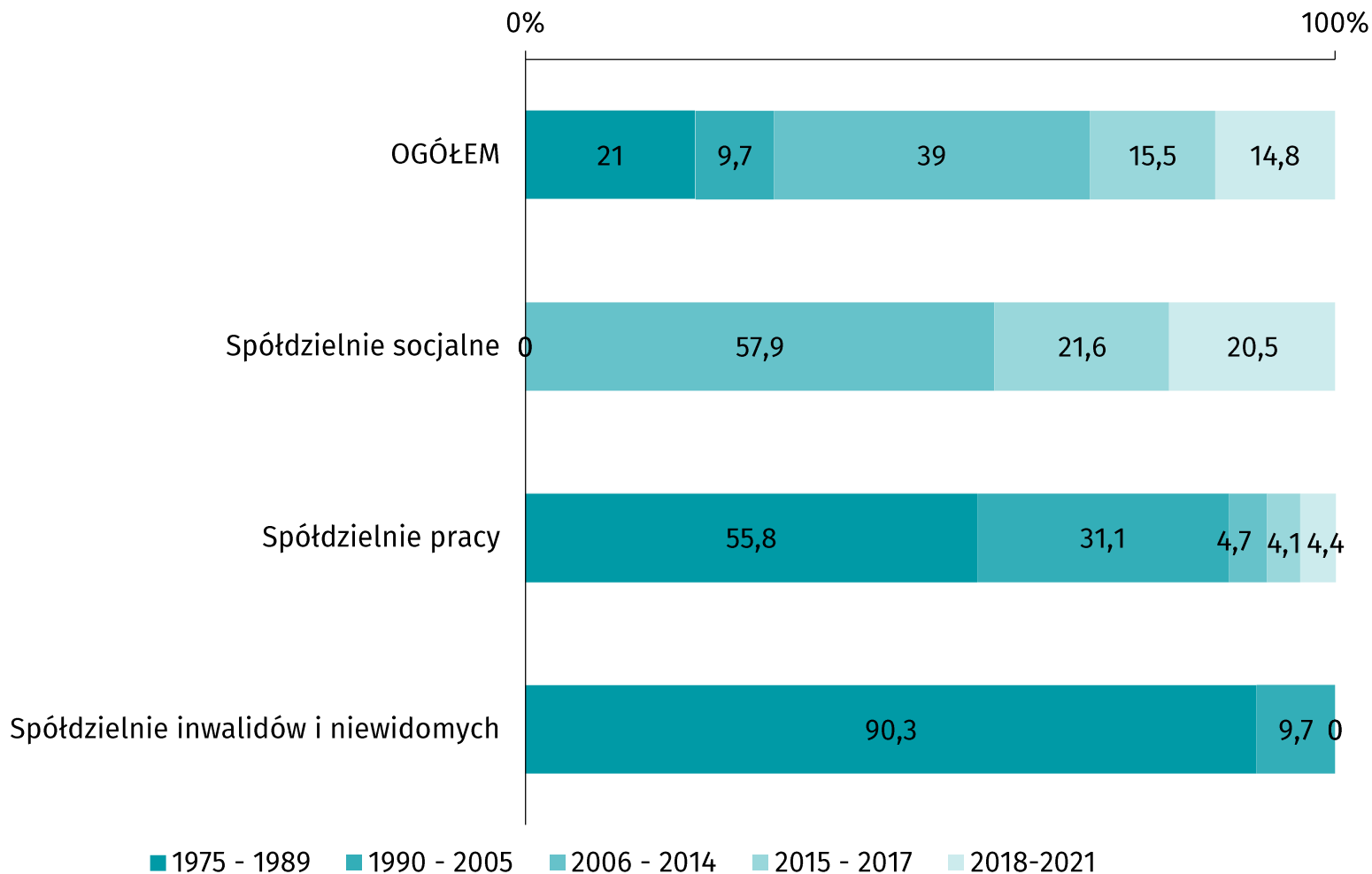

- zarejestrowane spółdzielnie
- zarejestrowane spółdzielnie podmiotów ekonomii społecznej
- aktywne spółdzielnie podmiotów ekonomii społecznej

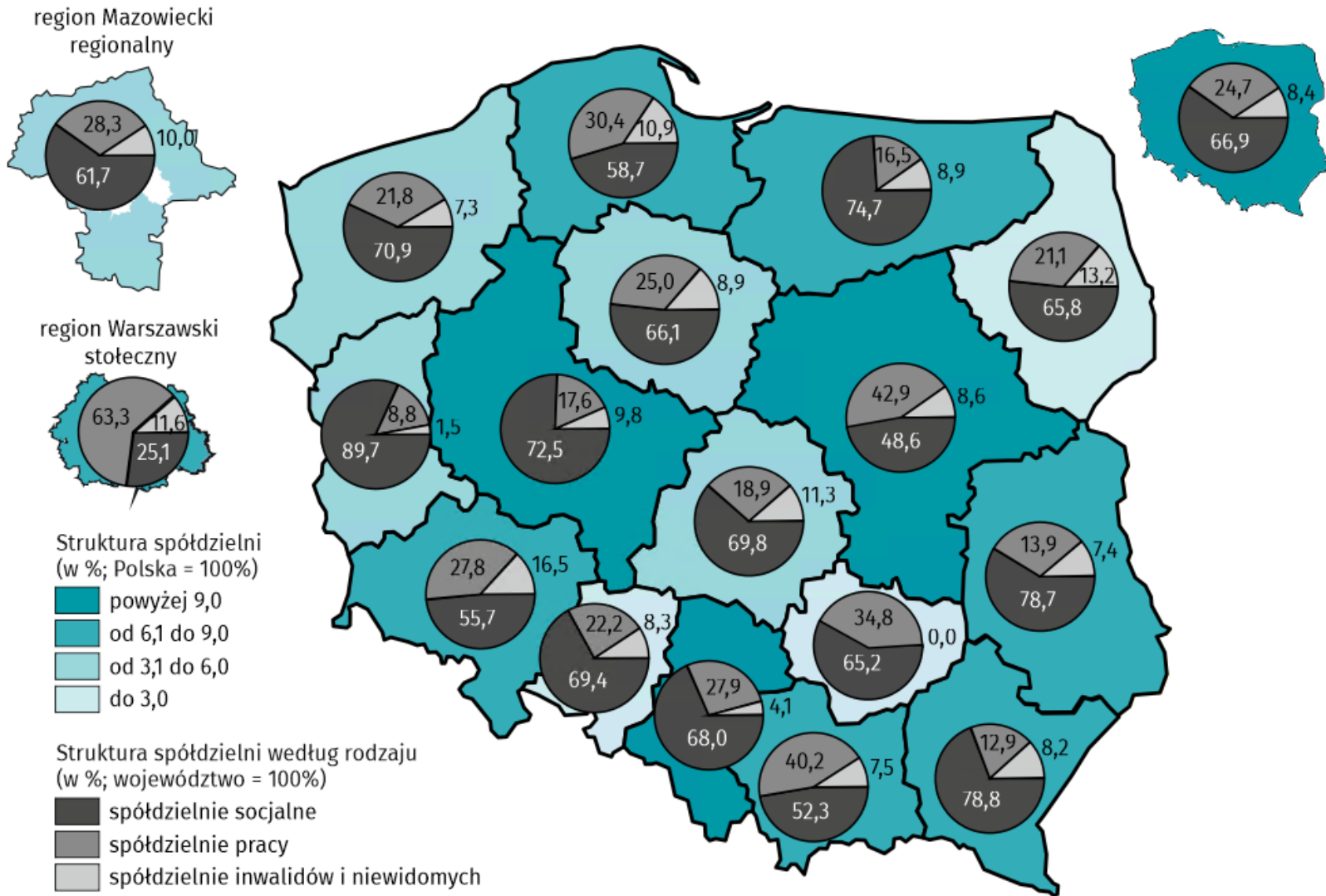
Struktura aktywnych spółdzielni według rodzaju podmiotu w 2021 r.

Struktura czasu powstania spółdzielni (wg stanu na 31 grudnia 2021 r.)

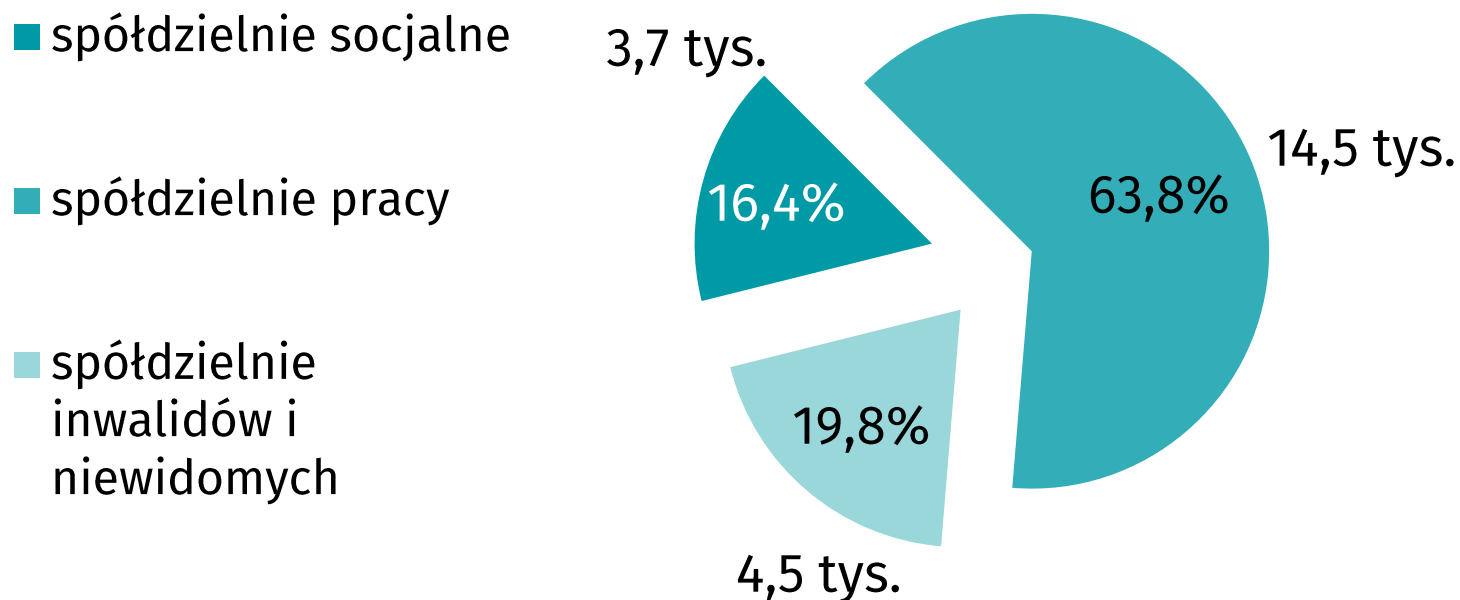
Rozmieszczenie terytorialne spółdzielni w 2021 r.

Obszary działalności spółdzielni według sekcji PKD w 2021 r.

- ▶ Spółdzielnie socjalne:
 - ▶ działalność związaną z gastronomią i zakwaterowaniem (22,1%)
 - ▶ usługi administrowania oraz działalność wspierającą (19,8%)
 - ▶ działalność w ramach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (14,3%)
- ▶ Spółdzielnie pracy:
 - ▶ przetwórstwo przemysłowe (27,6%)
 - ▶ handel hurtowy i detaliczny, naprawę pojazdów samochodowych (13,6%)
 - ▶ działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (8,0%)
- ▶ Spółdzielnie inwalidów i niewidomych:
 - ▶ przetwórstwo przemysłowe (76,1%)
 - ▶ usługi administrowania oraz działalności wspierającej (16,5%)

Struktura członkostw spółdzielni według rodzaju podmiotu w 2021 r.

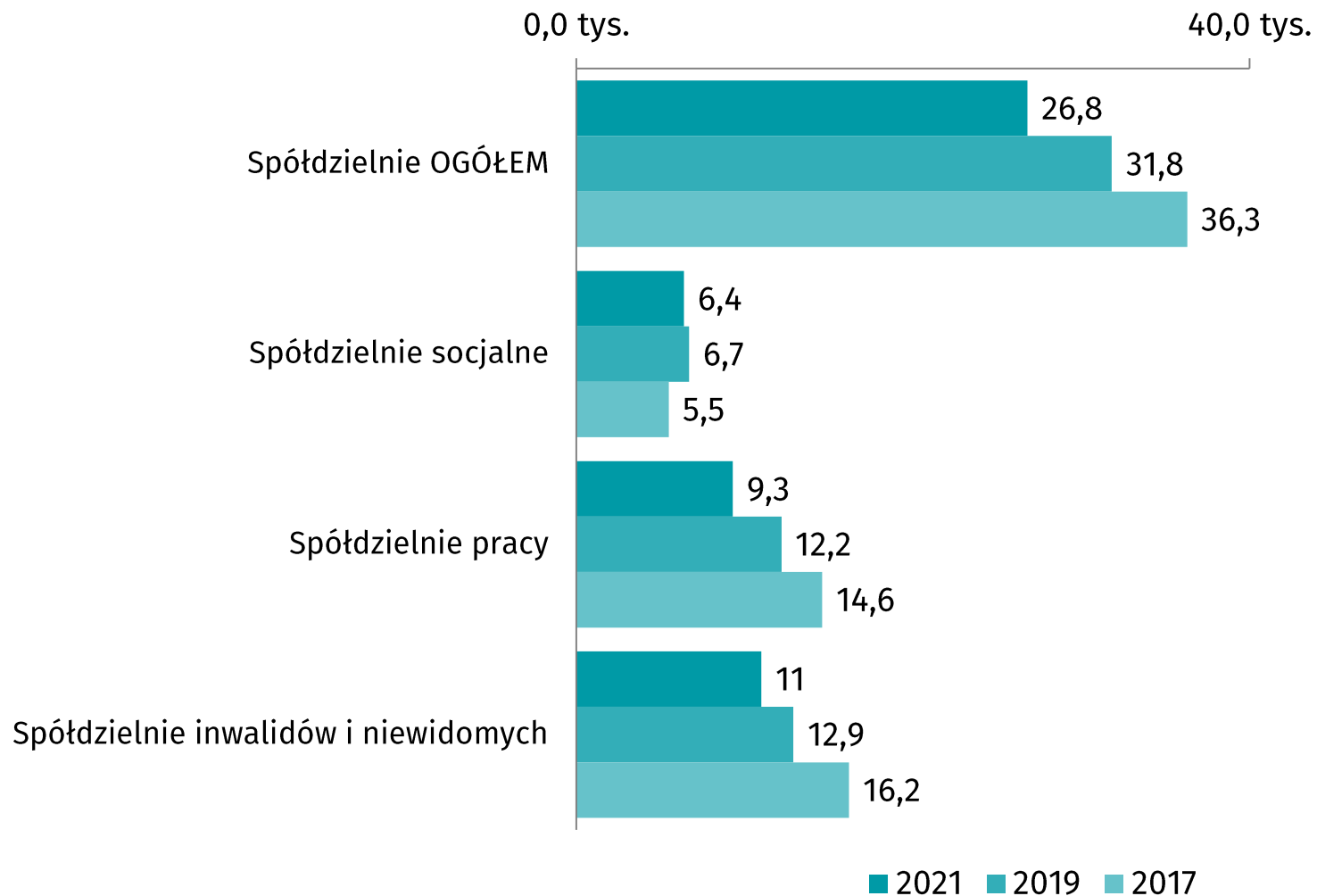
14,3% - udział członków zagrożonych wykluczeniem społecznym

46,4% - w spółdzielniach socjalnych

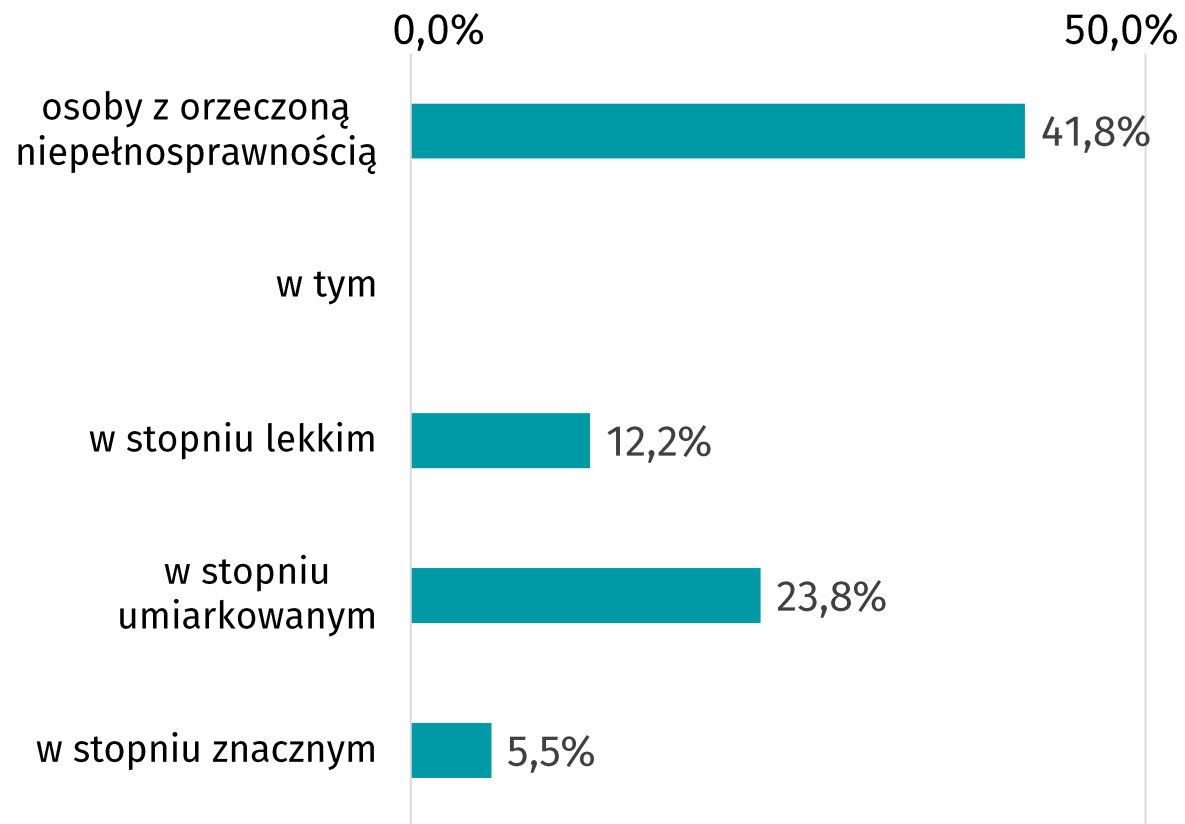
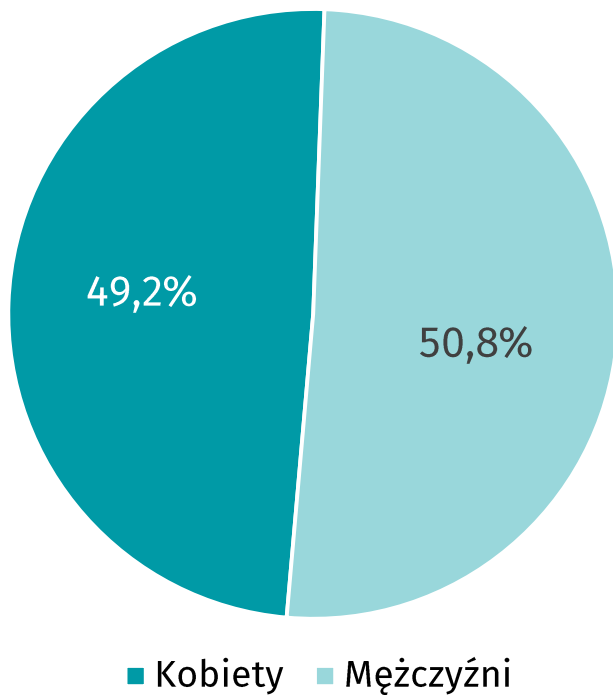
1,8% - w spółdzielniach pracy

31,0% - w spółdzielniach inwalidów i niewidomych

Osoby zatrudnione w spółdzielniach (wg stanu na 31 grudnia 2021 r.)

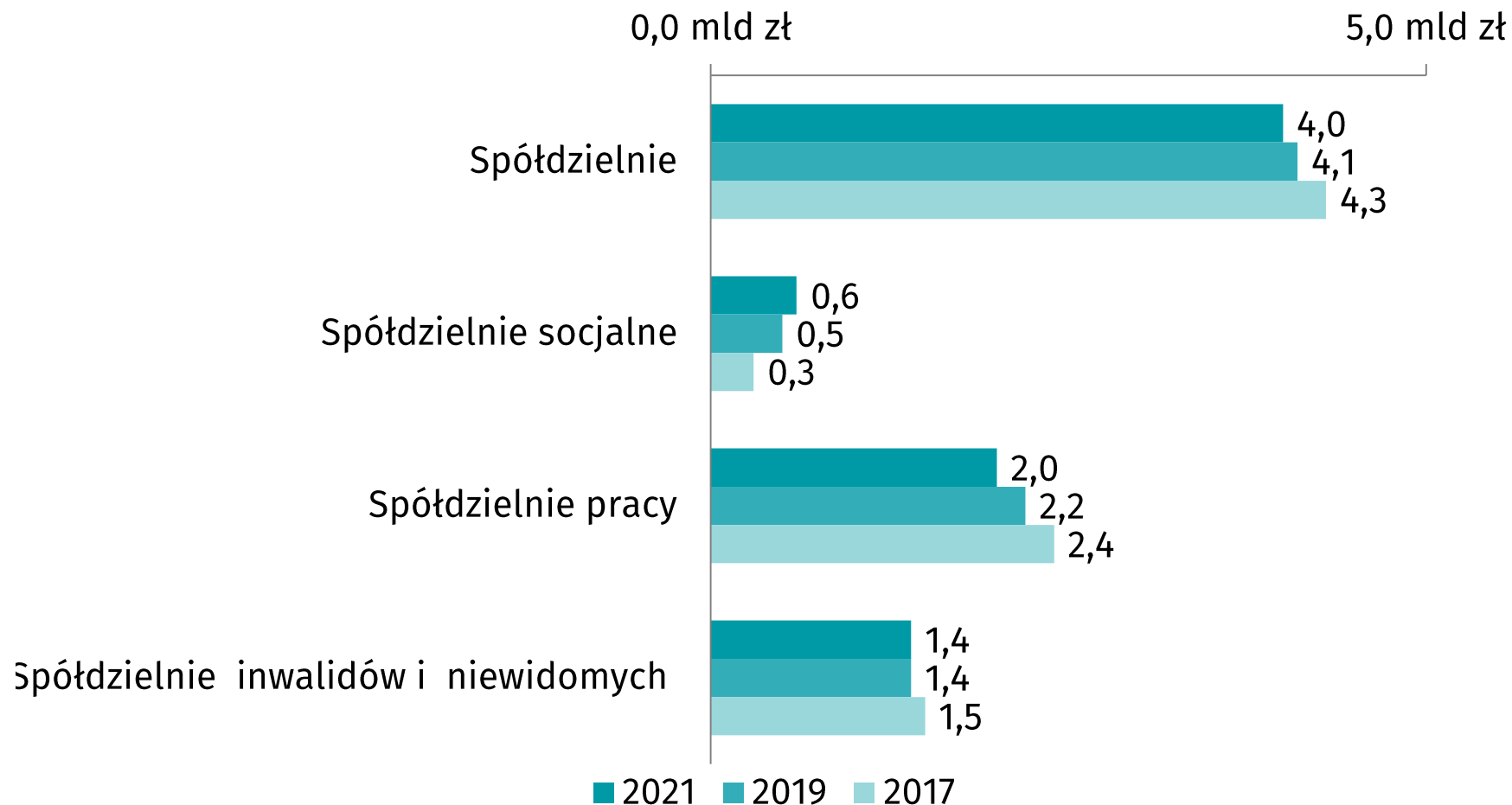
Charakterystyka osób zatrudnionych w spółdzielniach w 2021 r.

Reintegracja społeczno-zawodowa w 2021 r.

Formy reintegracji społeczno-zawodowej	Z ogółu spółdzielni prowadzących działania z zakresu reintegracji społecznej lub zawodowej	
	Ogółem	PS
Spotkania, wyjazdy integracyjne	61,6%	68,2%
Uczestnictwo w kulturze	29,8%	32,9%
Działania samopomocowe	25,0%	24,5%
Warsztaty motywacyjne	17,0%	23,0%
Poradnictwo psychologiczne	16,3%	19,4%
Indywidualny program rehabilitacji	16,1%	2,7%
Trening umiejętności społecznych	15,1%	20,1%
Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	12,2%	2,8%
Zakładowy ośrodek zdrowia lub rehabilitacji	9,6%	2,7%

Przychody spółdzielni (nominalne)

Kluczowe zmiany w porównaniu z 2017 r.

Zakres	Spółdzielnie zaliczone do podmiotów ekonomii społecznej		w tym spółdzielnie socjalne	
	zmiana 2017-2021	wielkość zmiany	zmiana 2017-2021	wielkość zmiany
liczba aktywnych	↓	11,8%	↓	1,4%
liczba członkostw osób fizycznych	↓	19,9%	↓	9,3%
liczba pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę	↓	26,1%	↑	16,6%
udział osób niepełnosprawnych w ogólnej liczbie zatrudnionych	↓	2,9 p. proc.	↓	1 p. proc.
przychody (wartość nominalna)	↓	6,4%	↑	77,4%

Wnioski

- Heterogeniczność spółdzielni ekonomii społecznej w Polsce ma istotny wpływ na porównywanie wyników między typami spółdzielni (historia, uwarunkowania działalności, posiadane zasoby)
- Spółdzielnie zaliczone do podmiotów ekonomii społecznej są pracodawcami dla osób wymagających wsparcia na rynku pracy
- Spółdzielnie do sprawnego funkcjonowania potrzebują publicznego wsparcia
- Realizacja polityk publicznych zmierzających do wzmocnienia podmiotów ekonomii społecznej powinno być nakierowane na wsparcie istniejących spółdzielni zwiększając konkurencyjność z innymi przedsiębiorstwami
- W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi konieczne jest kontynuowanie badań statystycznych w tym obszarze służących ewaluacji polityk publicznych

Udostępnienie danych

Dane udostępnione

- **Rozwój ekonomii społecznej w 2019 r. Wyniki badań pilotażowych** publikacja prezentuje rezultaty badań eksperymentalnych GUS przeprowadzone w ramach projektu realizowanego w partnerstwie z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej „Zintegrowany System Monitorowania Sektora Ekonomii Społecznej”,
- **Zaangażowanie podmiotów gospodarki społecznej w pomoc w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy (24.02-31.03.2022 r.)**
- Informacja sygnałna **Podmioty gospodarki społecznej w 2021 r. – wyniki wstępne** (Styczeń 2023),

Plan udostępnienia danych

- Publikacja **Zarządzanie i działalność integracyjna podmiotów gospodarki społecznej w 2021 r.** (Październik 2023)

Kontakt

**US Kraków –
Tomasz Sekuła**

tel.: (12) 36 10 113 adres e-mail: T.Sekula@stat.gov.pl